

ИЗСЛЕДВАНЕ ИНФОРМИРАНОСТТА НА РОДИТЕЛИТЕ ЗА ПРОФИЛАКТИКАТА И ЛЕЧЕНИЕТО НА ЗЪБНИЯ КАРИЕС НА ВРЕМЕННИТЕ ЗЪБИ В ПРЕДУЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ

Добринка Дамянова¹, Сирма Ангелова¹, Теодора Таргова-Димитрова²

¹Катедра по детска дентална медицина, ФДМ, МУ-Варна

²Катедра по пародонтология и дентална имплантология, ФДМ, МУ-Варна

STUDY AWARENESS OF PARENTS ABOUT PREVENTION AND TREATMENT OF DENTAL CARIES OF TEMPORARY TEETH IN PRESCHOOL

Dobrinka Damyanova¹, Sirma Angelova¹, Teodora Targova-Dimitrova²

¹Department of Pediatric Dental Medicine, Faculty of Dental Medicine, MU-Varna

²Department of Periodontology and Dental Implantology, Faculty of Dental Medicine, MU-Varna

РЕЗЮМЕ

Увод: Корекцията в поведението на детето помага за самоконтрол на оралната среда и недопускане на развитие на кариозни лезии. Създадени са методики за неоперативно и оперативно превантивно лечение, налагащи промени в протокола за лечение на кариеса при временните зъби.

Цел: Изследване информираността на родителите за необходимостта от своевременно лечение и готовността им да участват в профилактиката на зъбния кариес при временните зъби още в предучилищна възраст.

Материал и методи: Социологически (анкетен) метод. В първото анкетно проучване обект на наблюдение са родители на деца от Варненска област. Обем на наблюдение са 100 лица. Единици на наблюдение са пациенти от 3 до 6 години с необходимост от профилактика и лечение на дентален кариес на временното съзъбие. Пряката индивидуална анонимна анкета е попълнена от родителите на пациенти в дентални практики на територията на град Варна и клинични зали на ФДМ-Варна. Регистрирането се извърши в специално разработена анкетна карта, включваща 22 въпроса - всеки с възможност за повече от един отговор. Анкетираните изразяват мнение относно диагностиката на кариеса, орално-хигиенните навици на детето и др.

Резултати: При обработката на следващите данни е използван критерият на Стюдент за

ABSTRACT

Introduction: Correction in behavior helps self oral environment and prevent the development of carious lesions. There are methods for non-operative and operative preventive treatment requiring changes to the protocol for the treatment of caries in deciduous teeth.

Objective: Exploring the knowledge of the need for timely treatment and the willingness of parents to participate in the prevention of dental caries in deciduous teeth. **Methods:** Sociological (questionnaire) method. In the first survey monitored are the parents of children from Varna region. Volume of observation are 100 persons. Units are monitored patients from 3 to 6 years with a need for prevention and treatment of dental caries temporary dentition. Direct individual anonymous questionnaire completed by the parents of patients in dental practices in the city of Varna and clinical halls of Faculty of Dental Medicine-Varna. Registration is carried out in a specially developed questionnaire consisting of 22 questions each with the possibility of more than one answer. Respondents express an opinion on: the diagnosis of caries, oral hygiene habits of the child and all.

Results: When processing the following data is used to Student criterion for comparing the averages of two independent samples. In a comparative analysis of issues Visit to the dentist? And assumed your child fluoride in various forms?, answers we received were that 71.01% responded that children from 3 to 6 years attending dentist and patients using fluorine

сравняване на средни величини от две независими извадки. При сравнителен анализ на въпросите *Посещение при дентален лекар? и Приема ли детето Ви флуор под различни форми?, отговорите, които получихме, са, че 71.01% са отговорили, че децата от 3 до 6 години посещават лекар по дентална медицина и пациентите използват флуор само под формата на паста за зъби, съдържаща флуор. При сравнителен анализ на въпросите *Имало ли е приложение на някакви профилактични паста върху зъбите на детето Ви в дентален кабинет? и Приема ли детето Ви флуор под различни форми?, отговорите, които получихме, са, че 71.84% са отговорили, че още при първото посещение при лекар по дентална медицина детето им на възраст от 3 до 6 години използва само паста за зъби с флуор.**

Изводи: 1. Анкетиранияте родители на децата от 3 до 6 години имат задоволителни познания и навици по отношение на редица фактори, касаещи оралното здраве на децата им и поддържането на орална хигиена. 2. При проучване на познанията и поведението на родителите в посока орална профилактика се установи необходимост от нов подход на детските дентални лекари, ориентирани към програмиране на превантивно и неинвазивно лечение на децата съобразно индивидуалните им потребности.

Ключови думи: временни зъби, зъбен кариес, предучилищна възраст

УВОД

Здравите временни зъби подпомагат функциите на дъвкателния апарат, правилното изговаряне на думите, имат естетическо значение и са важни за развитието на постоянните зъби. Кариесът на временните зъби е най-честата причина за нарушаване на тези функции (1).

Неправилното поведение поражда процес, който позволява бактериално участие и реализиране на кариозни лезии (2). Корекцията в поведението на детето помага за самоконтрол на оралната среда и недопускане на развитие на кариозни лезии (3). Създадени са методики за неоперативно и оперативно превантивно лечение, налагащи промени в протокола за лечение на кариеса при временните зъби (4).

ЦЕЛ

Изследване информираността на родителите за необходимостта от своевременно лечение и готовността им да участват в профилактиката на

only in the form of toothpaste containing fluoride. In a comparative analysis of issues Was there any use of prophylactic pastes on your child's teeth in the dental office? And you assumed your child fluoride in various forms?, answers we received were that 71.84% responded that at the first visit to the dentist their child aged 3 to 6 year only toothpaste with fluoride.

Conclusions: 1. The questioned parents of children 3 to 6 years have satisfactory knowledge and habits in relation to a number of factors affecting oral health of their children and the maintenance of oral hygiene. 2. In case study of knowledge and behavior of the parents toward oral prophylaxis is a need for a new approach to children's dentists oriented programming preventive and non-invasive treatment of children according to their individual needs.

Keywords: deciduous teeth, caries, preschool

зъбния кариес при временните зъби още в предучилищна възраст.

МАТЕРИАЛ И МЕТОДИ:

Социологически (анкетен) метод.

В първото анкетно проучване обект на наблюдение са родители на деца от Варненска област. Обем на наблюдение са 100 лица. Единици на наблюдение са пациенти от 3 до 6 години с необходимост от профилактика и лечение на дентален кариес на временното съзъбие. Пряката индивидуална анонимна анкета е попълнена от родителите на пациенти в дентални практики на територията на град Варна и клинични зали на ФДМ-Варна. Регистрирането се извърши в специално разработена анкетна карта, включваща 22 въпроса - всеки с възможност за повече от един отговор. Признаците на наблюдение са: пол, възраст, медицинска анамнеза; диагностика на кариеса; орално-хигиенни навици; мотивация за профилактични прегледи и неинвазивно лече-

ние; средства, предписани от денталния лекар за повишаване на хигиената, профилактиката и неинвазивното лечение на кариеса.

Анкетираните изразяват мнение относно: диагностиката на кариеса, орално-хигиенните навици на детето, мотивация за профилактични прегледи и неинвазивно лечение, средства, предписани от денталния лекар за повишаване на хигиената, профилактиката и неинвазивното лечение на кариеса.

РЕЗУЛТАТИ

Резултатите показват, че 5% от майките на изследваните деца са имали вредни навици по време на бременността. На 100% от изследваните майки бременността е преминала без усложнения и 100% от тях не са имали заболявания по време на бременността. Само 3% от изследваните деца са родени преждевременно, като 98% от децата са родени с нормално тегло и 2% от децата са родени с ниско тегло.

В Медицинската анамнеза от анкетираните родители получихме следните данни: 1 от децата боледува от хематологично заболяване, 1 от децата е със заболяване - алергия към антибиотици от групата на пеницилините, 1 от децата боледува от алергия към прах и акари, 2 от децата боледуват от алергичен ринит, 1 от децата боледува от бъбречно заболяване, а 1 от децата се лекува с медикамента Л-Тироксин.

Резултатите показват, че родителите са запознати с необходимостта от провеждане на профилактични прегледи на децата от 3 до 6 години. Въпреки че 69% от родителите посочват, че посещението при дентален лекар е поредно и те редовно спазват профилактичните прегледи на децата си, 31% посочват, че все още на 3 години не са водили детето на профилактичен дентален преглед. 8% посещават денталните практики с децата за преглед през 1 месец, 20% през 3 месеца. Най-голям процент от родителите - 72%, посещават дентален кабинет за профилактика и лечение на децата си на всеки 6 месеца или 2 пъти годишно. От една страна тези резултати могат да бъдат свързани и с практиките в град Варна, които имат договори с Националната здравноосигурителна каса, но от друга страна показва, че по-висок процент от децата в анкетното изследване са с висок риск от развитие на дентален кариес.

Относно Въпрос №13 „Срещате ли трудности при разпознаването на кариес на зъбите на вашето дете?“ родителите открито споделят трудности с поставянето на диагнозата - дентален кариес

на временните зъби, като 54% от тях не разпознават клинично и нямат необходимите знания за тази диагноза. От анкетираните 46% декларират познания и опит в поставянето на диагнозата кариес на временните зъби.

От Въпрос №14 „Има ли детето зъбен кариес?“ много висок процент от родителите съобщават за заболяване на децата от дентален кариес на временните зъби - 75% и само 25% от децата не боледуват (Фиг. 1).

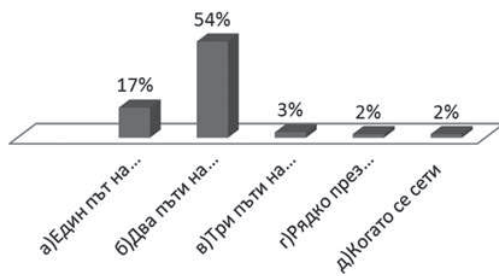
На Въпрос №15 „Имало ли е детето Ви наранявания?“ 3% от родителите съобщават за наранявания на зъбите на децата, 3% от децата са имали наранявания на лицето и 3% на устната кухина и/или зъбите.

Към Въпрос №16 за мотивацията на децата и поведението им в страхова клинична среда анкетираните показаха познания за мотивиране на децата - 81% от децата нямат страхово поведение, 13% слабо се страхуват и 6% от родителите и децата имат проблеми с посещението на профилактика и лечение в денталните клиники и практики.

Въпрос №17 „Има ли детето вредни навици?“ 1% от родителите съобщават за навика смучене на устни и бузи, 11% за навика гризане на нокти от децата, 6% за скърцане със зъби, 4% от децата имат навика смучене на пръст/и, а 1% от децата заспиват и на тази възраст с шише с мляко / сок. Прави впечатление, че от анкетираните никой не посочва вредния навик смучене на залъгалка от детето. Вероятно до 3-годишна възраст на децата родителите имат достатъчно познания и умения и прилагането на залъгалката спира доста по-рано от изследваната от нас възраст.

Най-популярно е двукратното миене на зъбите от децата (54% от анкетираните родители), 17% от децата ги измиват един път на ден, 3% от децата три пъти на ден, 2% рядко през седмицата и 2% от децата измиват зъбите си, когато се сетят през деня (Фиг. 2).

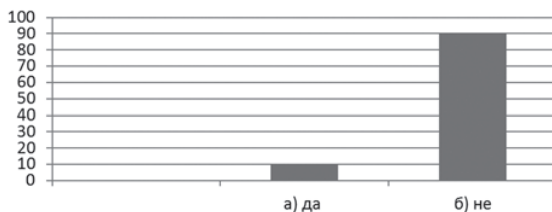
Колко пъти дневно измива зъбите детето Ви ?

Фиг. 2

В същото време 90% от децата използват паста за зъби, съдържаща флуор, 27% от децата от 3 до 6 години използват и ниско минерална вода за пиене, съдържаща флуор. Таблетки, съдържащи флуор, са приемали само 3% от децата, а флуорните гелове не се прилагат от анкетираните в домашни условия. На Въпрос № 20.1 „Използва ли детето Ви вода за уста и конци за зъби?“ познания за водите за устна хигиена, както и приложението им е от 6% от родителите на децата, навършили 6 години. Конци за зъби използват 10% от децата на 3 до 6 години по данни на родителите им.

От получените резултати можем да направим заключението, че най-често от средствата за лична орална хигиена на децата от 3 до 6 години са пастите за зъби за деца с концентрация на флуориди за изследваната възраст. От друга страна на Въпрос 1 „Имало ли е приложение на някакви профилактични пасти върху зъбите на детето Ви в дентален кабинет?“ само 10% от анкетираните родители съобщават за проведена профилактика и неинвазивно лечение на своите деца (Фиг. 3) и 10% от тях за приложение на профилактични пасти от децата им в домашни условия.

Фиг. 3

От средствата за реминерализация и неинвазивно лечение на ранните емайлови лезии в домашни условия анкетираните прилагат Tooth Mousse (9%). Поради тази причина съществува необходимост от нов подход и поведение на детските дентални лекари, ориентирани в практиката, отговарящи на очакванията на родители-

те към повече превантивни и неинвазивни методи на лечение на денталния кариес на временното съзъбие.

При обработката на следващите данни е използван критерият на Студент за сравняване на средни величини от две независими извадки.

При сравнителен анализ на въпроси Посещение при дентален лекар? И Приема ли детето Ви флуор под различни форми?, отговорите които получихме са, че 71.01% са отговорили, че децата от 3 до 6 години посещават лекар по дентална медицина, и пациентите използват флуор само под формата на паста за зъби съдържаща флуор. От друга страна този резултат доказва спазването на добра орална хигиена и познаването на детските пасти с различна концентрация на флуорид и недостатъчното познаване и приложение от родителите и децата на конци за зъби (90%) и води за устна хигиена (94%) от 6 годишните. Вероятно широкото познаване на детските пасти за орална хигиена се дължи и на рекламата и мас-медииите, даващи непрекъсната информация на родителите.

При сравнителен анализ на въпросите „Имало ли е приложение на някакви профилактични пасти върху зъбите на детето Ви в дентален кабинет?“ и „Приема ли детето Ви флуор под различни форми?“ отговорите, които получихме, че 71.84% са отговорили, че още при първото посещение при лекар по дентална медицина детето им на възраст от 3 до 6 годишно използва само паста за зъби с флуор. Това показва непознаването от родителите и недостатъчното приложение от денталните медици на превантивното и неоперативното лечение на началния кариес в денталните практики за временното съзъбие. Няма приложени профилактични пасти върху зъбите на детето 90% от отговорилите – както в дентален кабинет (Фиг. 3), така и в домашни условия.

Въз основа на получените данни от анкетното проучване сред пациенти от град Варна и Варненска област могат да се направят следните изводи:

1. Анкетираните родители на децата от 3 до 6 години имат задоволителни познания и навици по отношение на редица фактори, касаещи оралното здраве на децата им и поддържането на орална хигиена.
2. Не се установи значима разлика между анкетираните по отношение на формиране на мнение и поведение относно основни въпроси, свързани с профилактиката, оралната хигиена и превантивното и неинвазивно лечение на кариеса на временните зъби.

3. Броят и видът на посещенията в денталната клиника - първично или поредно - не са фактори за промяна в използваните методи и средства за орална хигиена и превантивно и неинвазивно лечение на пациентите.
4. При проучване на познанията и поведението на родителите в посока орална профилактика се установи необходимост от нов подход на детските дентални лекари, ориентирани към програмиране на превантивно и неинвазивно лечение на децата съобразно индивидуалните им потребности.

ЛИТЕРАТУРА

1. Frencken JE, Peters MC, Manton DJ, Leal SC, Gordan VV, Eden E. FDI World Dental Federation. Int Dent J. 2012 Oct; 62 (5): 223-43.
2. Breaker RR. New Insight on the Response of Bacteria to Fluoride. Caries Res. 2012; 46:78-81.
3. Casamassimo Fields P, Nowak McT. Infancy Through Adolescence. Pediatric Dentistry, Fourth Edition. Saunders. 2012 Dec. 648 p.
4. Featherstone JD. Caries prevention and reversal based on the caries balance. Pediatric Dentistry. 2006; 28: 128-32.

Адрес за кореспонденция:
д-р Добринка Дамянова
Катедра по Детска Дентална Медицина
Факултет по Дентална Медицина,
Медицински Университет - Варна
бул. „Цар Освободител“84, 9000 Варна, България
e-mail: dr_damyanova@abv.bg